

**FITXA IDENTIFICATIVA****Dades de l'Assignatura**

Codi	33290
Nom	Història de la filosofia medieval
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1004 - Grau de Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1004 - Grau de Filosofia	31 - Historia de la filosofía medieval	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
BARES PARTAL, JUAN DE DIOS	359 - Filosofia

RESUM

Estudi de la filosofia medieval en el seu context històric, religiós, científic, social i cultural, des dels seus orígens en l'Antiguitat tardana fins a l'inici de la crisi de l'escolàstica en el segle XIV i la transició al Renaixement en el segle XV.

CONEIXEMENTS PREVIS**Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.



Altres tipus de requisits

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació.

No s'han especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits: No es requereixen coneixements previs.

COMPETÈNCIES

1004 - Grau de Filosofia

- Ser respectuós amb la diferència i la pluralitat evitant la discriminació per raons de gènere.
- Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Capacitat de comunicació en una llengua estrangera.
- Ser capaç d'obtenir informació a partir de diferents fonts primàries i secundàries.
- Tenir capacitat per analitzar, sintetitzar i interpretar dades rellevants d'índole cultural, social, política, ètica o científica, i d'emetre'n judicis reflexius des d'una perspectiva no androcèntrica.
- Ser capaç d'organitzar i planificar els temps de treball.
- Adquirir la capacitat per plantejar i resoldre problemes, així com de prendre decisions, en un temps limitat.
- Tenir capacitat de transmetre a altres (experts o no) informació, idees, problemes i solucions.
- Tenir capacitat de crítica i autocrítica.
- Saber treballar en equip evitant la discriminació per raons de gènere.
- Ser capaç d'aprenentatge autònom.
- Ser capaç d'innovació i creativitat.
- Manejar-se amb soltesa en l'estudi filosòfic d'àrees particulars de la investigació i de la praxi humana, com ara la ment, el coneixement, el llenguatge, la tecnologia, la ciència, la societat, la cultura, l'ètica, la política, el dret, la religió, la literatura, les arts i l'estètica, evitant els caires androcèntrics.
- Adquirir un coneixement bàsic dels problemes, els textos i els mètodes propis que ha desenvolupat la filosofia al llarg de la història, reconeixent-hi els possibles biaixos androcèntrics.
- Conèixer les idees i els arguments dels principals filòsofs i pensadors, extrets dels seus textos, així com la investigació de les seues diverses tradicions i escoles, identificant-hi els possibles biaixos androcèntrics.
- Utilitzar i analitzar amb rigor terminologia filosòfica especialitzada.
- Identificar les qüestions de fons que subjauen a qualsevol tipus de debat.
- Saber aplicar els coneixements adquirits per aclarir o resoldre determinats problemes aliens al propi àmbit de coneixement.



- Expressar amb precisió els resultats de l'anàlisi de problemes controvertits i complexos.
- Identificar i avaluar amb claredat i rigor els arguments presentats en textos o exposats oralment.
- Manejar amb soltesa i eficàcia les diverses fonts d'informació: bibliogràfiques, electròniques i altres.
- Adquirir habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un grau d'autonomia creixent.
- Treballar amb un grau creixent d'automotivació i autoexigència.
- Appreciar l'autonomia i la independència de judici.
- Estimar positivament el pensament original i creatiu.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- 1) Coneixement dels principals problemes, corrents i autors de la filosofia medieval, tant en l'àmbit del cristianisme de llengua grega i llatina com en la filosofia àrab i jueva.
- 2) Adquisició de les claus per a interpretar els conceptes i formes de pensament pròpies del món medieval i per a valorar les circumstàncies que van promoure el seu desenrotllament i transformació, així com per a identificar el llegat de tals concepcions en el pensament modern i els aspectes en què van ser objecte de distanciament o de rebuig per aquest.
- 3) Coneixement dels principals aspectes referents als mitjans i institucions amb què es va desenrotllar la filosofia medieval: còdexs i biblioteques, el procés de les traduccions de les obres filosòfiques i científiques de l'Antiguitat grega, l'organització dels estudis en les universitats medievals i el lloc que ocupava en ells les disciplines filosòfiques, etc.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El cristianisme i la filosofia pagana en l'Imperi Romà

Desenrotllament dogmàtic i eclesiàstic del cristianisme en el segle II. La crítica pagana al cristianisme: de Celso a Julià. Els apòlogistes grecs. El gnosticisme cristià i els seus impugnadors: Ireneu i Hipòlito

2. L'Escola d'Alexandria i la Patrística grega

Clemente d'Alexandria i Orígens. Els Pares capadocis. El Pseudo-Dionísio Areopagita. Altres Pares grecs.

3. Apologètica i Patrística llatina

L'apologètica llatina: de Tertulià a Lactanci. El platonisme llatí del segle IV. Ambrosio de Milà i Agustín de Hipona.



4. La transició a l'Edat Mitjana

El final de la cultura clàssica en l'Europa llatina. Compiladors i enciclopedistes: Boecio, Casiodoro, Isidoro, Beda. Màxim el Confessor i Juan Damasquí.

5. Els renaixements bizantí i carolingi

Focio i Aretas de Cesària. Alcuí i l'Escola Palatina. Juan Escoto Erígena. Les escoles monacals.

6. La filosofia islàmica oriental

L'islam i la filosofia. La fàlsafa oriental: Alkindi, Alfarabi i Avicenna. El misticisme d'Algazel. Poesia i filosofia en Omar Jayyam.

7. La filosofia en l'Occident llatí en els segles XI i XII

Dialèctics i antidialèctics. Anselmo de Cantòrbery. El problema dels universals. Pedro Abelardo. L'escola de Chartres. El misticisme: Bernardo de Claraval. L'escola de Sant Víctor.

8. La filosofia hispanomusulmana

La filosofia islàmica en l'Àndalus: Avempace, Abentofail i Averrois. Altres pensadors andalusins. La filosofia de la història d'Ibn Jaldún.

9. La filosofia i els místics jueus medievals

Els filòsofs jueus d'Orient: Isaac Israelità i Saadía Pagaia. Els filòsofs judeocastellans: Avicibrón, Bahya ibn Paquda, Judá Haleví i Maimònides. La filosofia jueva medieval després de Maimònides. Els orígens del misticisme jueu. El Llibre de la creació. Abraham ibn Ezra. Els hasidim renans. Abraham Abulafia. El Llibre de l'esplendor. Desenrotllaments posteriors de la Càbala.

10. L'escolàstica cristiana del segle XIII

Les universitats medievals i les ordes mendicants. Agustanisme i neoplatonisme en el corrent franciscà: Alejandro de Hales i Bonaventura. Els mestres d'Oxford: Roberto Grosseteste i Rogerio Bacon. La cristianització de l'aristotelisme: Alberto Magne i Tomás d'Aquino. Renovació de la filosofia franciscana: Juan Duns Escoto.

**11. La crisi de l'escolàstica**

Guillermo d'Occam i el moviment occamista. El Mestre Eckhart. Marsilio de Pàdua.

12. L'humanisme i el trànsit a la modernitat

L'humanisme a Itàlia. La recepció del platonisme. Nicolás de Cusa.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Seminaris	15,00	100
Tutories reglades	5,00	100
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

- Classes presencials: hi haurà dos hores de classes teòriques, impartides pel professor i en les quals podran participar els estudiants.
- Preparació de classes teòriques. Els estudiants hauran d'assistir a les classes teòriques havent llegit el material que, per a cada sessió, haja recomanat el professor, tant pel que fa als textos clàssics com a la bibliografia secundària bàsica. Este treball previ és imprescindible per a un bon aprofitament de les classes i per a una bona resolució dels eventuais exercicis que es puguin plantejar en classe.
- Classes pràctiques. En elles, o bé de manera individual, o bé en grups de treball reduïts, l'alumne prepararà un tema o text prèviament triat, i ho exposarà al grup. Esta exposició serà avaluada pel professor. A més, tots els alumnes realitzaran un assaig o treball individual sobre el text o tema que el professor indique per a avaluar la pràctica.
- Tutories. Hi haurà dos tipus de tutories, unes programades per a la preparació i supervisió del treball pràctic i altres per a consultes.



AVALUACIÓ

La composició de la nota final de l'assignatura tindrà en compte tant els resultats de l'examen de la part teòrica de l'assignatura com l'activitat de l'alumne en la part pràctica i els treballs que realitze.

-L'examen de la part teòrica constituirà el 55% de la qualificació global de l'assignatura.

-Les activitats relatives a la part pràctica i els exercicis relacionats amb ella constituïran el 35% de la nota de conjunt de l'assignatura.

-El 10% de restant de la puntuació global estarà compost per la nota d'altres treballs de tema lliure o proposats pel professor.

Per a poder afegir a la qualificació els resultats de la part pràctica i els treballs realitzats serà necessari que l'examen de la part teòrica estiga aprovat.

En cas de frau en l'examen, o de plagi total o parcial en qualsevol dels treballs entregats, la qualificació global de l'assignatura serà de 0 (suspens).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- COPLESTON, Frederick. Historia de la Filosofía. Vol. II: De san Agustín a Escoto. Vol. III: De Ockham a Suárez. Trad. de Juan Carlos García Borrón. Barcelona: Ariel, 1971.
- GILSON, Étienne. La Filosofía en la Edad Media. Desde los orígenes patrísticos hasta el fin del siglo XIV. Trad. de Arsenio Pacios y Salvador Caballero. 2ª ed. Madrid: Gredos, 1965.
- PARAIN, Brice (ed.). Historia de la Filosofía. Vol. III: Del mundo romano al Islam medieval. Vol. IV: La filosofía medieval en Occidente. Traducción de Pilar Muñoz, José Mª Álvarez, Pilar López Máñez y Lourdes Ortiz. Madrid: Siglo XXI, 1972-74.

Complementàries

- ABBAGNANO, Nicolás. Historia de la Filosofía. Vol. I. Filosofía antigua. Filosofía patrística. Filosofía escolástica. Trad. de Juan Estelrich y J. Pérez Ballestar. 2ª ed. Barcelona: Montaner y Simón, 1973.
- BRÉHIER, Émile. La filosofía en la Edad Media. Trad. de José López Pérez. México: UTEHA, 1959.
- CRUZ HERNÁNDEZ, Miguel. Historia del pensamiento en el mundo islámico. Vol. I: Desde los orígenes hasta el siglo XII en Oriente. Vol. II: El pensamiento de alÁndalus(siglos IX-XIV). Vol. III. El pensamiento islámico desde Ibn Jaldun hasta nuestros días. Madrid: Alianza, 1996.
- JAEGER, Werner. Cristianismo primitivo y paideia griega. Trad. de Elsa Cecilia Frost. México: F.C.E., 1965.
- QUASTEN, Johannes. Patrología. 2 vol. Trad. de Ignacio Oñatibia. 5ª ed. Madrid: B.A.C., 1994.
- WEINBERG, Julius. Breve historia de la filosofía medieval. Trad. de Carlos Laguna. Madrid: Cátedra, 1987.



ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1) Continguts docents

Es mantenen els continguts docents recollits a la guia docent.

2) Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es manté la dedicació dels estudiants en les diferents activitats programades tenint en compte el caràcter semipresencial de les classes en el primer quadrimestre del present curs acadèmic.

3) Metodologia docent

La docència es durà a terme mitjançant la divisió dels grups en subgrups amb setmanes alternes de presencialitat per part d'aquests subgrups. De manera que la docència serà presencial i al mateix temps a distància per mitjà de videoconferències.

Les tutories es faran de forma no presencial per mitjans telemàtics.

4) Avaluació

Es mantenen els criteris d'avaluació recollits en la guia docent.

5) Bibliografia

S'incrementaran els recursos bibliogràfics a través del Aula Virtual.

Es garanteix a l'estudiantat que, de ser necessari, s'adaptarà la modalitat d'impartició de la docència (en línia, híbrida o presencial), així com la modalitat de l'avaluació, a les exigències sanitàries formulades per les autoritats competents, mantenint els paràmetres habituals d'avaluació prevists en les guies i sense que això supose una càrrega addicional en el treball de l'alumnat.